

FRI AF NATURGAS OLIE OG TRÆPILLER

**HURTIGERE UDRULNING AF
FJERNVARME OG VARMEPUMPER.
400.000 HUSSTANDE SKAL TILSLUTTES
FJERNVARME ELLER VARMEPUMPER
SENEST I 2025**

B

RADIKALE VIL GENAKTIVERE KRISEREDSKAB FRA CORONA OG SIKRE FJERNVARME OG VARMEPUMPER TIL 400.000 HUSSTANDE

Inden udgangen 2025 skal 400.000 husstande være koblet på fjernvarme eller have installeret en varmepumpe, og allerede i 2023 skal 175.000 husstande være fri for olie, gas og træpiller. Vi vil fremrykke udrulningen 10 år, så det er muligt at erstatte resten af de 380.000 naturgasfyr og 160.000 olie- eller træpillefyr med fjernvarme eller varmepumper inden udgangen af 2028.

Da Coronaepidemien ramte, igangsatte vi i Danmark den nationale operative stab til at sikre tværgående samarbejde og koordinering mellem myndighederne. Radikale Venstre foreslår at igangsætte en lignende operativ indsats med formålet, at hundredtusindvis af husstande hurtigst muligt bliver fri af gas, olie og træpiller i opvarmningen.

Godt 380.000 bygninger har naturgasfyr i Danmark, og mange familier står foran en mangedobling af deres gasregning i år. De kigger ind i noget, der kan være endnu værre i 2023. På tilsvarende vis ser omkring 160.000 husejere med olie- eller træpillefyr ind i en dyr og kold vinter på grund af stigende priser på olie og træpiller.

Med udgangen af 2023 vil Radikale Venstre sikre, at 75.000 flere husstande er koblet på fjernvarme, og at der er installeret 100.000 flere varmepumper i Danmark, end der var sidste vinter. I 2025 er det vores mål, at 400.000 nye husstande kan opvarme deres hus med fjernvarme og varmepumper i stedet for olie, gas eller træpiller. Det vil reducere gasforbruget til opvarmning med 60 pct. sammenlignet med 2021 og bidrage til 2025-målet med 1,0 mio. ton CO₂-reduktion.

Det kræver arbejdskraft, penge til skrinlagte projekter og hovedrengøring i regler og bureaukrati.

Hvor fjernvarmen ikke kan nå ud, skal der installeres varmepumper og jordvarmeanlæg, uden at danskerne skal vente på at tomme tilskudspuljer fyldes op. For ingen danskere er tjent med at sidde i kø i timevis og i værste fald gå forgæves, når der uddeles tilskud.

Der hvor pengene er små, skal der kunne søges om højere tilskud til varmepumpen. Det skal sammen med muligheden for at optage et statsfinansieret lån til finansiering af varmepumpen sikre udfasning af naturgas, olie og træpiller i hele Danmark. Derudover skal elafgiften permanent bankes i bund for husstande med olie-, gas- eller træpillefyr der installerer en luft-til-luft varmepumper for at reducere varmeregningen her og nu.

KONKRET VIL RADIKALE VENSTRE

- Afsætte 4,2 mia. kr. i tilskud til nye fjernvarmeprojekter og varmepumper. Heraf 500 mio. kr. øremærket til husstande med lav indkomst. Det skal sikre, at 175.000 flere husstande får en varmepumpe eller fjernvarme inden næste vinter. Det skal også sikre, at mere end 400.000 flere husstande kommer væk fra naturgas, olie og træpiller inden udgangen af 2025.
- Afsætte 1,5 mia. kr. til en fond, som skal give sikkerhed for, at godkendte fjernvarmeprojekter kan fortsætte trods usikkerhed omkring budgetter i en tid med stigende materialeomkostninger og mangel på arbejdskraft.
- Afsætte 500 mio. kr. til en grøn treparts-forhandling med fokus på efteruddannelse til en grøn arbejdsstyrke målrettet fjernvarmeudrulning.
- Afsætte 750 mio. kr. til en styrket energipareindsats, der tidligere blev drevet af Bygningspuljen, samt afsætte midler til en fysisk rådgivningsindsats, som skal sikre, at danskerne får den nødvendige viden til at foretage energibesparelser i eget hjem.
- Afsætte 50 mio. kr. til at understøtte lokale initiativer for at fremme grøn varme i hele Danmark og ikke mindst i de små lokalsamfund. Det skal ske gennem rådgivning af borgergrupper, som ønsker at danne forbrugerejede lokale varmfællesskab.

Samlet set omfatter udspillet 12 tiltag med forslag til kriseregulering. Tiltagene skal give fjernvarmeverkerne den nødvendige sikkerhed for at fremrykke investeringer, forbedre koordinering og opskalere udrulningen, ligesom der er tilskud til fjernvarme, varmepumper og en styrket indsats for at reducere vores energiforbrug.

TILTAGENE ER:

- **National operativ energikrise-stab**
- **Partnerskab med pensionselskaber**
- **Grøn krise-trepart**
- **Statslig risikopulje til nødstedte fjernvarmeprojekter**
- **0 kr. i tilslutningsbidrag til fjernvarmen**
- **Kriseregulering og opgør med unødvendigt bureaukrati**
- **Permanent afskaffelse af afkoblingsgebyr**
- **Forceret udrulning af fjernvarme**
- **Varmepumper i hele Danmark uden ventetid og tomme puljer**
- **Styrket bygningspulje og national rådgivningsindsats**
- **Fremme af borgernære varmfællesskaber**
- **Permanent lempelse af elafgiften til supplerende varmepumper**

OVERSIGT OVER TILTAG

National operativ energikrise-stab

Da corona ramte Danmark, igangsatte man den nationale operative stab for at sikre tværgående samarbejde og koordinering mellem myndighederne. Det har vi brug for igen. Derfor foreslår Radikale Venstre, at der nedsættes en national operativ energikrise-stab, som med inddragelse af relevante samfundsaktører, skal sikre national koordinering af fjernvarmeudrulningen – herunder koordinering af udbud, sikring af adgang til materialer som rør, målere og varmepumper. Enerikrise-staben skal desuden tage alle nødvendige midler i brug for at sikre kvalificeret arbejdskraft – herunder se på muligheder for at opkvalificere og stille værnepligtige til rådighed for kommuner og fjernvarmeværker til bl.a. gravearbejde, reetablering mv. i forbindelse med fjernvarmeudrulning. Derudover iværksættes en offensiv annoncering efter midlertidig udenlandsk arbejdskraft på de relevante områder.

Partnerskab med pensionselskaber

Radikale Venstre foreslår at etablere et partnerskab med pensionselskaberne. Formålet skal være at tilvejebringe tilstrækkelig finansiering og sikre bedre risikospredning i en tid, hvor investeringerne skal øges betydeligt som følge af den grønne omstilling og krigen i Ukraine. Partnerskabet skal sikre hurtigere udrulning, bedre planlægning på tværs af fjernvarmeværker og mere attraktive priser som følge af de større projekter. Partnerskabets arbejde skal gavne forbrugerne gennem lavere varmepriser og hurtigere udrulning af fjernvarme. Samarbejdet kan med fordel have regeringens maritime partnerskab som afsæt for at få kortlagt de eksisterende barrierer for nye samarbejder samt rammerne for, at institutionelle investorer, fx pensionselskaber, kan indgå i samarbejder med fjernvarmeværker, kommuner mv.

Grøn krise-trepart

Radikale Venstre foreslår at indkalde arbejdsmarkedets parter til trepartsforhandling for at sikre den nødvendige arbejdskraft til den grønne omstilling. Først og fremmest skal treparten adressere den akutte mangel på arbejdskraft til den grønne omstilling. Især til udrulning af fjernvarme i hele Danmark, hvor der akut mangler 2000 fjernvarmesvejsere og maskinførere. Derudover skal treparten bl.a. sikre en styrket indsats for efteruddannelse og opkvalificering indenfor de fagområder, som bidrager til den grønne omstilling og især udrulning af fjernvarme og varmepumper. De relevante uddannelsesinstitutioner vil også skulle bidrage med input til lyn-opkvalificering. Konkret foreslår Radikale Venstre bl.a. at styrke videre- og efteruddannelsesindsatsen (VEU), permanentgøre VEU-koordinatorerne og fjerne karenstiden på 5 uger så ufaglærte og faglærte kan komme i gang med den grønne opkvalificering fra dag 1, når de bliver ledige. På lidt længere sigt skal vi sikre, at flere unge og voksne i fremtiden vælger den grønne vej eller omskoles fra sort energi til grøn omstilling. Det skal være et af hovedtemaerne for de kommende VEU-trepartsforhandlinger i 2023. Der kan eksempelvis laves en model for korte, målrettede uddannelsesforløb, som hurtigt kan imødekomme efterspørgslen på grøn arbejdskraft og omstille arbejdsstyrken. Vi skal også give ufaglærte bedre og nemmere adgang til opkvalificering ved at fjerne regler, der forhindrer dette. Desuden skal vi være mere fleksible ift. at give merit for AMU-kurser på erhvervsuddannelserne. Der kan også være behov for målrettede investeringer i skolernes udstyr og læremidler til at understøtte disse

grønne uddannelsesforløb. Der afsættes 500 mio. kr. i 2023-25 til en grøn krise-trepart, der skal supplere de kommende VEU-trepartsforhandlinger, der udover at tage stilling til de midlertidige takstforhøjelser og kvalitetspuljen, skal se på hele VEU-området – herunder hvordan vi skaffer den nødvendige arbejdskraft til at komme i mål med den grønne omstilling.

Statslig risikopulje til nødstedte fjernvarmeprojekter

Flere naturgaskunder må se langt efter fjernvarmen, når fjernvarmeprojekter skrinlægges som følge af budgetoverskridelser. Fjernvarmereguleringen beskytter de eksisterende varmekunder mod prisstigninger, når fjernvarmenettet udvides. Men energi- og forsyningskrisen kan ikke vente på, at prisen på stål og arbejdskraft falder. Radikale Venstre vil afsætte en statslig pulje på 1,5 mia. kr. som skal holde hånden under de fjernvarmeprojekter, der ellers ville risikere at blive udskudt eller skrinlagt på grund af budgetoverskridelse som følge af stigende materialepriser og mangel på arbejdskraft. Risikopuljen skal dække budgetoverskridelser for allerede indsendte eller godkendt projektforslag, som overstiger 15 procent af budgettet i det oprindelige projektforslag. Samlet set vurderes det, at risikopuljen kan sikre fortsat fremdrift for op i mod 60.000 fjernvarmekonverteringer.

0 kr. i tilslutningsbidrag til fjernvarmen

Danskernes husholdningsbudget må aldrig stå i vejen for at vælge den grønne fjernvarme til, hvor det er muligt. Derfor skal det være omkostningsfrit for danskerne at blive tilsluttet fjernvarme. I dag udgør tilslutningsbidraget i gennemsnit 30.000 kr. for en husstand og bidrager til at mindske risiko for de eksisterende fjernvarmekunder og fjernvarmeværket. Radikale Venstre forslår en række ændringer i reguleringen, der skal give fjernvarmeværkerne investeringssikkerhed til at der kan tilbydes 0 kr. i tilslutningsbidrag.

Kriseregulering og opgør med unødvendigt bureaukrati

For at kunne nedsætte tilslutningsbidraget og samtidig give fjernvarmeværkerne den nødvendige sikkerhed for, at fjernvarmen kan afsættes, indføres en kriseregulering af fjernvarmeværkerne.

- Der indføres tilslutningspligt i alle fjernvarmeprojekter med tilslutning inden udgangen af 2028.
- Kommunerne gives mulighed for at forbyde opsætning af individuelle varmepumper i områder, hvor der foreligger projektforslag til udrulning af fjernvarme.
- Der indføres midlertidig forblivelsespligt på 10 år i alle fjernvarmeprojekter med tilslutning i 2023-28. Samtidig indføres midlertidig forblivelsespligt på 3 år for husstande, som allerede har fjernvarme, med henblik på at begrænse efterspørgslen på varmepumper.
- Prisloftet for udnyttelse af overskudsvarme fjernes med virkning fra 1. januar 2023. Det skal skabe adgang til grøn overskudsvarme, når fjernvarmenettet udbygges, og naturgassen udfases af fjernvarmeproduktionen. Med et loft over forbrugerpriserne er prisloftet på udnyttelse af overskudsvarme ikke længere nødvendigt og alene et udtryk for dobbeltregulering.
- Det skal være nemmere for fjernvarmeværkerne at udnytte grøn strøm fra vindmøller og solceller i fjernvarmeproduktionen. Derfor skal reguleringen åbne op for etablering af direkte linjer på tværs af flere matrikler mellem VE-anlæg og fjernvarmeselskabernes varmepumpe.

Permanent afskaffelse af afkoblingsgebyr

Det skal ikke koste penge at komme af med gasfyret, når man skifter til fjernvarme eller en varmepumpe. Derfor skal reguleringen ændres, så gasdistributionsselskaber ikke længere kan opkræve afkoblingsgebyr hos gaskunderne. Derudover skal det gøres muligt for gasdistributionsselskabet at lave større kollektive afkoblinger i takt med udrulning af fjernvarme, så omkostningen til afkoblingen bringes ned. Fremover skal omkostninger til afkoblinger indgå i gasdistributionsselskabets drift og opkræves over gastarifferne.

Forceret udrulning af fjernvarme

En tom fjernvarmepulje og utilstrækkelige midler bremser udrulningen af fjernvarme til danskerne. For at sikre nødvendigt tempo i udrulningen, vil Radikale Venstre tilføje fjernvarmepuljerne tilstrækkelige midler, så der er tilskud nok til 80.000 nye fjernvarmekonverteringer inden 2025. Samtidig forhøjes den maksimale tilskudssats til 25.000. Der afsættes 2 mia. kr. til fjernvarmepuljen i 2023-25.

Varmepumper i hele Danmark uden ventetid og tomme puljer

Det skal være nemt at træffe en grøn beslutning og skrotte gas-, olie- eller træpillefyret. Radikale Venstre vil styrke den nye varmepumpepulje med 2,2 mia. kr. i 2023-25. Heraf afsættes 500 mio. kr. til en forhøjet tilskudssats ved installation af varmepumper i husstande, hvor der gælder et indkomstkriterium på niveau med varmechecken. Det vil sige husstande med en samlet husstandsindkomst året før ansøgningstidspunktet på under 650.000 kr. (706.000 før AM-bidrag).

Styrket bygningspulje og national rådgivningsindsats

Danskerne har igen fået interesse for energibesparelser, men mangel på viden og kø, når der skal søges tilskud, holder mange fra at foretage ofte meget rentable energibesparelser. Trods en styrket informationsindsats, vil telefonisk vejledning ofte ikke være tilstrækkelig. Derfor foreslår Radikale Venstre at der, sammen med en styrket og mere effektiv Bygningspulje, indføres mulighed for at få energifaglig vejledning om energibesparelser og tilskudsmuligheder i eget hjem. Vejledningen skal ses som et supplement til professionelle rådgivningsvirksomheder og evt. foretages af studerende fra universiteter, tekniske skoler eller konstruktøruddannelser mv. Indsatsen skal bidrage til EU's målsætning om reduktion af el- og gasforbruget. Der afsættes 250 mio. kr. til rådgivningsindsatsen og 500 mio. kr. til Bygningspuljen i perioden 2023-25.

Fremme af borgernære varmefællesskaber

Selvom der er mange fjernvarmeverker, når fjernvarmen ikke ud i alle små lokalsamfund, hvor lave boligpriser og stramme husholdningsbudgetter gør det svært at investere i en dyr varmepumpe. Disse landsbysamfund er for små til udvidelser af fjernvarmenettet, men de er store nok til, at en fælles og borgernær varmeløsning kan være vejen ud af en dyr varmeregning fra olie, naturgas eller træpiller. Derfor vil Radikale Venstre afsætte 50 mio. kr. til at fremme borgernære varmefællesskaber. Puljen kan søges af lokalsamfund til rådgivningsbistand med henblik på at få udarbejdet en businesscase og et konkret projektforslag, som kan danne grundlag for en investeringsbeslutning og evt. dannelse af et nyt forbrugerejet varmeselskab. Der gives op til 1.000 kr. pr. husstand, der er en del af projektet, der ansøges rådgivning til. Typisk vil der være tale om projekter i størrelsen 200-500 husstande.

Permanent lempelse af elafgiften til supplerende varmepumper

Selv med en massiv udrulning af fjernvarme vil mange danskere have brug for at reducere varmeregningen her og nu. Derfor foreslår Radikale Venstre at give husholdninger med gas, olie og biomasse en udstrakt hånd, her og nu til at købe en luft-til-luft varmepumpe som supplerende varmekilde. Det skal ske ved at lempe elafgiften til EU's minimumsats, på 0,8 øre/kWh for den strøm, som varmepumpen bruger.

ØKONOMI

Udspillet vurderes at have en samlet omkostning på ca. 7 mia. kr. i engangsomkostninger frem mod 2025 og er fuldt finansieret. Finansieringen består dels af en omprioritering af offentligt byggeri og anlægsprojekter for i alt 2 mia. kr. i årene frem mod 2025.

Lempelse af elafgift for varmepumper som supplerende varmekilde vurderes at medføre et provenutab på 40 mio. kr. årligt. Provenutabet dækkes ved at erstatte den midlertidige grænsekontrol med en teknologisk løsning. Det giver en løbende besparelse til staten på 200 mio. kr., hvilket medfører en årlig reserve på 160 mio. kr.

Forhøjelserne af fjernvarme- og varmepumpepuljer samt den øgede bygningspulje og styrkede nationale rådgivningsindsats på i alt 5 mia. kr. vil i et vist omfang blive finansieret med provenu fra det planlagte midlertidige indtjeningsloft for inframarginale el-producenter og det midlertidige solidaritetsbidrag fra olie-, gas- og kulsektoren, som blev aftalt ved EU's energiministerrådsmøde den 30. september 2022. EU-kommissionen har lagt op til, at det midlertidige indtjeningsloft og solidaritetsbidrag kan træde i kraft inden den kommende vinter. Derudover vil omprioritering af afkoblingspuljens midler bidrage til finansieringen.

Statens provenu fra indtægtsloftet og solidaritetsbidraget er imidlertid meget usikkert på nuværende tidspunkt og vil blandt andet afhænge af den fremtidige udvikling i energipriserne. EU-kommissionen har under stor usikkerhed skønnet, at indgrebet kan indbringe godt 1.000 mia. kr. i EU-landene samlet set, hvilket skaleret til danske forhold vil svare til i omegnen af 20-25 mia. kr. Vi foreslår, at en del af det kommende provenu skal øremærkes til at fremme energieffektivitet samt til udbredelse af fjernvarme og varmepumper mv. Det skal styrke energisikkerheden i Danmark og sikre øget dansk uafhængighed fra russisk gas.

Som følge af de usikre provenuskøn knyttet til indtjeningsloftet og solidaritetsbidraget, vil midler fra den grønne fond, som blev aftalt i juni 2022 med justeringer i aftale om Vinterhjælp fra september 2022, og som er øremærket investeringer i den grønne omstilling frem til 2040, også kunne indgå som supplerende finansiering af forhøjelserne af fjernvarme- og varmepumpepuljerne.

Hvis provenuet fra indtjeningsloftet og solidaritetsbidraget viser sig at være betydeligt lavere, vil det imidlertid være nødvendigt at tilpasse finansieringen af dette udspil.

Afløbet fra fjernvarme- og varmepumpepuljen skal ske frem til 2025 og under hensyn til kapaciteten i de berørte brancher.

Økonomitabel

TILTAG	OMKOSTNING (mio. kr.)	FINANSIERING
National operativ energikrise-stab	-	-
Partnerskab med pensionselskaber	-	-
Grøn krise-trepart	500	Omprioritering af offentlige anlægsprojekter
Statslig risikopulje til nødstedte fjernvarmeprojekter	1.500	
o kr. i tilslutningsbidrag til fjernvarmen	-	-
Kriseregulering og opgør med unødvendigt bureaukrati	-	-
Permanent afskaffelse af afkoblingsgebyr	-	-
Forceret udrulning af fjernvarme	2.000	Omprioritering af afkoblingspulje, provenu fra indtjeningsloft og solidaritetsbidrag, samt grøn fond
Varmepumper i hele Danmark uden ventetid og tomme puljer	2.200	
Styrket bygningspulje og national rådgivningsindsats	750	
Fremme af borgernære varmfællesskaber	50	
Permanent lempelse af elafgiften til supplerende varmepumper (varig bevilling)	(40)	Stop for grænsekontrol (varig finansiering)
GRØNT OG SIKKERT GENNEM KRISEN	7.000 (7.040)	

ENERGI- OG KLIMAEFFEKT

Med forslaget fremrykkes udfasning af naturgas, olie og træpiller i opvarmningen. Sammenholdt med Klimafremskrivning 2022 (KF22), som er et såkaldt *frozen policy scenario*, fremgår det, at forslaget vil fremrykke udrulning af fjernvarme og varmepumper (luft-til-luft og jordvarmeanlæg) således at 27.000 flere husstande har fjernvarme og 178.000 flere husstande har en varmepumpe i 2025. Den relativt lille stigning i antallet af husstande med fjernvarme skyldes, at KF22 allerede har en relativt høj vækst i antallet af fjernvarmetilslutninger som følge af godkendte projektforslag. Det er dog tvivlsomt om denne udvikling kan realiseres grundet budgetoverskridelser uden de tiltag, som dette forslag fremlægger. Derudover sker der en vækst i antal varmekilder i perioden 2021-2025 jf. KF22, som må formodes at skyldes nye installationer af fjernvarme og varmepumper, som ikke indgår udspillet fremskrivning, der alene ser på fjernvarmekonverteringer.

Ved konverteringer til fjernvarme antages det, at 90 pct. af konverteringerne er fra gasfyr og 10 pct. fra oliefyr. Ved konvertering til varmepumpe forventes det, at de resterende oliefyr konverteres inden 2025. Den øvrige del er gasfyr og træpillefyr. Ifølge statistik over afmeldte gasfyr fordeles konverteringen nogenlunde jævnt mellem varmepumper og fjernvarme.

Det betyder, at der (i forhold til KF22) i 2025 vil være hhv. 267.000, 23.000 og 25.000 færre gas-, olie- og træpillefyr. Når der korrigeres for gasfyr i etageejendomme (særligt i almennyttige boligforeninger) vil der i 2025 være 63.000 husstande med gasfyr, mens det forventes at samtlige oliefyr udfases.

Samlet set vurderes det, at olieforbruget i opvarmning går i nul i 2025, mens gasforbruget nedbringes med 20 PJ, hvilket svarer til en reduktion på 60 pct. i forhold til gasforbruget til opvarmning i 2021. Det giver en merreduktion af CO₂ på omkring 1,0 mio. ton CO₂ i 2025 sammenholdt med KF22.

Radikale Venstres folketingsgruppe
24. oktober 2022

Radikale Venstre
Christiansborg Slotsplads 1
1240 København K

radikale.dk

B